

**Az Országos Széchényi Könyvtár
feladatokra orientált szakmai munkaterve
2008**

1	Bevezető.....	3
2	Rendszeres szakmai feladatok terve	5
2.1	Gyűjteményfejlesztés	5
2.1.1	Törzsgyűjtemény	5
2.1.2	Különggyűjtemények.....	6
2.1.3	Az elektronikus dokumentumok kezelése (eDoku projekt).....	6
2.2	A gyűjtemények feldolgozása	6
2.2.1	Törzsgyűjtemény	6
2.2.2	Különggyűjtemények.....	7
2.2.3	Könyvtörténeti és Könyvtártudományi Szakkönyvtár.....	8
2.2.4	Retrospektív konverzió.....	8
2.3	Nemzeti bibliográfiai munkálatok.....	8
2.3.1	Kurrens nemzeti bibliográfia	8
2.3.2	Retrospektív nemzeti bibliográfia.....	8
2.4	Állományvédelem	9
2.4.1	Restaurálás, kötészet.....	9
2.4.2	Állományvédelmi célú digitalizálás és mikrofilmezés	9
2.5	Szakmai együttműködés a hazai könyvtári rendszerrel	10
2.5.1	Humántudományi Tanulmányok és Cikk Adatbázisa.....	10
2.5.2	Könyvtári Intézet	10
2.6	Olvasószolgálat, tájékoztatás és tartalomszolgáltatás	11
2.6.1	Tájékoztatási tevékenység	11
2.6.2	Dokumentumellátás és reprográfia	11
2.6.3	Raktári tevékenység.....	11
2.7	Informatikai fenntartási-fejlesztési tevékenység.....	12
2.8	Gyűjteményi tudományos alap kutatás.....	13
2.8.1	A könyvtári rendszerrel kapcsolatos kutatások, elemzések.....	13
2.9	Közönségkapcsolati tevékenység, nemzetközi kapcsolatok	13
2.9.1	Nemzetközi szervezeti tagságok.....	14
2.10	Történeti Interjúk Tára	14
3	Könyvtári Intézet.....	15
3.1.1	Általános feladatok	15
3.1.2	Kiemelt feladatok.....	17
4	Programfinanszírozott és kiegészítő feladatok	18
4.1.1	Kiállítások.....	18
4.1.2	Rendezvények, konferenciák.....	19
4.1.3	Tudományos folyóirat, cikk, könyv, módszertani publikációk	19

1 Bevezető

A Könyvtár működését biztosító környezet nagyon gyorsan változik. A kormány takarékosági intézkedései fájdalmasan érintenek bennünket. Az alapvető finanszírozási hiányokat a szervezeti rend további átalakításával, a bevételek növelésével, illetve a szponzorok keresésével próbáljuk ellensúlyozni. A Szervezeti és Működési Szabályzat átalakításának elfogadása után, 2008-ban az általános főigazgató helyettes, a tudományos igazgató, a különgyűjteményi igazgató, és a tájékoztatási igazgató posztján változások lesznek. Reményeink szerint ez a szervezeti átalakítás a munkavégzés, illetve a belső kommunikáció hatékonyságának javulásában is megmutatkozik majd. A Kollektív Szerződést is újra tárgyaljuk az érdekvédelmi szervezetekkel. Ezt a lépést indokolja az is, hogy a jogszabályi változások mentén 2008. január 1-étől bevezetjük a személyi közalkalmazotti minősítés rendjét. Az intézményi teljesítményértékelést folyamatosan figyelemmel kísérjük, és az év folyamán véglegessé tesszük a könyvtári teljesítmény mutatók kidolgozását. Ahol az értelmesebben, életszerűen lehetséges, kidolgozzuk a teljesítmény mérésének normáit is.

2008-ban értékeljük az elmúlt stratégiai periódus eredményeit is. Olyan perióduson leszünk túl, amikor a kormány céljai az intézményt illetően nem léptek túl a túlélés biztosításán, vagyis semmilyen külön programmal, pályázati alappal nem támogatta az ágazati feladatok megoldását. Erről az alapról kiindulva kell a Nemzeti Fejlesztési Tervekkel összhangban kidolgozni a 2009–2013 közti időszak stratégiai tervét. Könyvtárunk koordinációs feladatokat kap a Nemzeti Fejlesztési Terv közgyűjteményeket érintő fejezeteiben, így kivételes jó alkalom kínálkozik arra, hogy a Könyvtár megerősítse itthon, illetve a Kárpát-medencében az intézményi kapcsolati rendszerét. Az európai pályázati alapok támogatását pedig a nemzetközi szervezetekben partner könyvtárakkal, kutató intézetekkel közösen próbáljuk meg.

2008-ban kidolgozzuk a Könyvtár gyűjtőkörét meghatározó „hungaricum” fogalmának új értelmezését. Erre azért van szükség, mert az Európai Unión belül élő Magyarország egy intézménye esély nélkül rögzíti, hogy „minden magyar vonatkozású” dokumentumot feltár, nyilvántart és megszerez. Kidolgozzuk továbbá a nemzeti könyvtár stratégiai tervét a határokon túli magyar könyvtárakkal való együttműködés szervezetté tétele érdekében. Reményeink szerint ez az elképzelés alapja lesz az országos, könyvtári ágazati határon túli intézményi stratégiának is.

A stratégiai tervezés jó alkalom az együttműködés kibővítésére. 2008. januártól tesszük nyilvánossá a HUMANUS adatbázist, amely a humántudományi szakirodalom bibliográfiai leírását tartalmazza. Az IKER, a HUNI, a MANCI és néhány kisebb szakirodalmi adatbázis egyesítésével jött létre, építésére konzorciumot hozunk létre. Kérjük és elvárjuk a könyvtárak, az egyetemi és az akadémiai intézetek, a kiadók, a folyóiratok szerkesztőségei, illetve a magánszemélyek aktív részvételét a további építkezésben. A konzorciumot a határokon túlra is kibővítjük, bevonjuk a munkába a szlovák, illetve a román nemzeti könyvtárat és határon túli magyar könyvtárakat is.

A nemzeti könyvtári feladatok teljesítését is csak több könyvtárral közösen tudjuk ellátni. Ezért kell megkötni, illetve megújítani azokat a szerződéseket, amelyek intézményi garanciákat nyújtanak a magyar írott kulturális örökség feltárására, nyilvántartására, illetve megőrzésére.

2008-ban szeretnénk elérni, hogy a kormány olyan elvi döntést hozzon, hogy a nemzeti könyvtár alapvető gondjait meg kell oldani. Ezek főként a mai elhelyezésével kapcsolatosak. Garantálni kell az elektromos hálózat cseréjét, erre ütemtervet kell kidolgozni. Hosszú távú megoldást kell találni a raktári gondok enyhítésére, vagyis a 2002-ben leállított mélyraktár-építés folytatására. Ennek keretében az egységes telelift rendszert is ki kell építeni. Az informatikai infrastruktúra vészes, a

Könyvtár működését veszélyeztető elavulását a fenntartó által elfogadott, a szükséges forrásokat biztosító döntés sorozattal kell biztosítani.

Az újragondolt gyarapítási szabályok mentén nagyobb lendületet kaphat a külföldi magyar vonatkozású dokumentumok beszerzése, és az antikváriumi vásárlás is tervezhetőbbé válik. A 2007 év végén alapított eDOKU program reményeink szerint lehetővé teszi az elektronikus dokumentumok egységes kezelését a könyvtáron belül, ugyanígy folytatni kell a webaratás hosszú távú megoldását célzó kísérleteket is. A Könyvtár stratégiai célja egy egységes Magyar Könyvtári Minerva honlap elkészítése. Ez a honlap biztosítja majd a magyarországi könyv-, és könyvtártörténet valamennyi adatbázisának és szakértői rendszerének egyszerű és egységes elérését.

Monok István főigazgató

2 Rendszeres szakmai feladatok terve

A nemzeti könyvtár szakmai feladatainak tervét a következő csoportosításban részletezzük:

- a) Gyűjteményfejlesztés (gyarapítás, nyilvántartás);
- b) A gyűjtemények feldolgozása;
- c) Nemzeti bibliográfiai munkálatok;
- d) Állományvédelem;
- e) Szakmai együttműködés a hazai könyvtári rendszerrel;
- f) Olvasószolgálat, tájékoztatás és tartalomszolgáltatás;
- g) Gyűjteményi tudományos alap kutatás;
- h) Közönségkapcsolati tevékenység, nemzetközi kapcsolatok.

2.1 Gyűjteményfejlesztés

2.1.1 Törzsgyűjtemény

A Gyűjteményfejlesztési és Feldolgozási Igazgatóság alapfeladatai: a kötelezpéldányok fogadása és szétosztása, a kiadványazonosító számrendszerek kezelése; a törzsgyűjtemény gyarapítása; a különgyűjtemények gyarapításának koordinálása és lebonyolítása; a törzsgyűjteménybe tartozó dokumentumok állomány-nyilvántartása. Az igazgatóság 2008-ban a következő kiemelt feladatok elvégzését tervezi:

A kötelezpéldányok fogadása terén:

- A kötelezpéldányok 2007-ben megkezdett intenzívebb reklamációjának folytatása, a rutinszerű reklamálás beépítése a munkakörökbe;
- Az *Új Könyvek* és kiadói jegyzékek alapján az eddigi passzív kötelezpéldány-fogadás aktív kötelezpéldány-figyeléssé alakítása.

A kiadványazonosító számok kezelése terén:

- A távoli elérésű (online) dokumentumként megjelent és beszolgáltatott kiadványok azonosító számainak kiadása, a kiadói regisztrációk ellenőrzése;
- A 13 jegyű ISMN szám hazai bevezetése a nemzetközi szabvány megjelenése után;
- Új ISBN-, illetve ISMN-útmutató elkészítése és közreadása;
- Az ISBN/ISMN nyilvántartó szoftver tervezett továbbfejlesztése esetén a webes ügyfélkezelő felület bevezetése a kiadók számára, illetve a kiadók által bejelentett dokumentumok rekordjainak betöltése a NEKTÁR adatbázisba;
- Az ISSN számok kiadási rendszerének átdszervezése a Lapkiadók Egyesületével közösen.

Az állománygyarapítás és -nyilvántartás terén:

- Az alkalmi lapok behasonlítása, állományba vétele, feldolgozásra indítása;
- A hatvani városi könyvtártól kapott 80 doboz emigrációs sajtóanyag állományba vételének befejezése;
- Határ Győző könyvgyűjteményének fogadása, állományba vétele;
- A hajdani Könyvelosztóból származó könyv- és folyóiratanyag antikvár átadásának és cseréjének befejezése;
- A személyzeti gondok megoldása után a külföldi hungarikumok folyamatos előszerzeményezésének visszaállítása (gépi dezideráta-nyilvántartás);
- A távoli elérésű elektronikus dokumentumok gyarapításának megkezdése *Az elektronikus dokumentumok kezelése és szolgáltatása, valamint a digitális gyűjtemény építése* program keretében

A gyűjteményszervezés terén:

- Az elektronikus dokumentumként megjelenő szöveges hangfelvételek (hangoskönyvek) gyűjteményének átirányítása a Zeneműtárból a Törzsgyűjteménybe;
- A szamizdat könyv- és folyóiratanyag átirányítása a Kézirattárból a Törzsgyűjteménybe;
- A zárt anyagként kezelt, háború előtti, úgynevezett fasiszta hírlapok visszaillesztése a Törzsgyűjteménybe.

2.1.2 Különgyűjtemények

A kötelespéldányként a nemzeti könyvtárba érkező dokumentumokon felüli vásárlásra fordítható összeg hiánya gyakorlatilag lehetetlenné teszi a vásárlás útján történő állománygyarapítást. Ezért folyamatosan figyelemmel kell kísérni minden programot, amely az állomány gyarapítását teszi lehetővé. Ezek között fontos szerepet játszhatnak a pályázati források, de egyéb megoldások sem zárhatók ki: pl. cserelehetőségek felkutatása, ajándékok (hagyatékok, magángyűjtemények) elfogadása. Ebben az utóbbi esetben azonban törekedni kell a nemzeti könyvtár saját gyűjteményépítési szempontjainak figyelembe vételére. Valamennyi tár figyelemmel követi a gyűjtőkörének megfelelő aukciókat, és javaslatokat tesz a Corvina Alapítványnak a dokumentumok megvásárlására.

2.1.3 Az elektronikus dokumentumok kezelése (eDoku projekt)

Az elektronikus dokumentumok egységes kezelésére 2008-ban szervezeti egységeken átnyúló program indul eDoku néven.

Túl azokon a feladatokon, amelyek az egyes igazgatóságokon a tervszerű digitalizálással és az elektronikus gyűjtemény építésével kapcsolatos munkák összefogását jelentik, a projekt az alábbi célokat is kitűzi:

- Az OSZK-ban létrejött digitális dokumentumok teljes körű feltérképezése és egységes gyűjteménybe szervezése;
- A gyűjteményre építve az OSZK online tartalomszolgáltatásának megújítása;
- A „Jeles napok” szolgáltatás fejlesztése és bővítése;
- Tematikus oldalak készítése (pl. Nyugat100 honlap a PIM-mel együttműködésében, az OSZK történeti honlap bővítése, a reneszánsz évhez kapcsolódó tartalmak megjelenítése stb.);
- Felkészülés az országos digitalizálási program előkészítéséhez szükséges adatszolgáltatásra és közreműködésre;
- Bekapcsolódás országos projektekbe;
- Részvétel K+F projektekben (pl. webarchiválás, megőrzés);
- A tervszerű digitalizálás elindítása.

2.2 A gyűjtemények feldolgozása

2.2.1 Törzsgyűjtemény

A Gyűjteményfejlesztési és Feldolgozási Igazgatóság alapfeladatai: a törzsgyűjteményi dokumentumok – könyvek, időszaki kiadványok, elektronikus dokumentumok – katalogizálása.

Az igazgatóság a napi feldolgozó munka mellett a következő kiemelt feladatokat tervezi:

- Az elektronikus dokumentumként megjelenő szöveges hangfelvételek (hangos könyvek) feldolgozásának beindítása a könyvfeldolgozás keretében;
- A szamizdat könyv- és folyóiratanyag feldolgozása;
- A Zárt Kiadványok Tárából átkerült, a két világháború közötti Magyarországon megjelent hírlapok és folyóiratok (úgynevezett fasiszta hírlapok) feldolgozása;

- Az 1850 előtti periodikumok leválogatása a régi központi katalógusból (cédulakatalógus), és rögzítése az NPA-ban;
- A már feldolgozott, de tartalmilag feltáratlan anyag visszamenőleges tartalmi feltárásának folytatása (a P jelzeten lévő évkönyvek);
- A kurrens periodikafeldolgozás területén:
 - Áttérés a részegységenkénti aktualizálásra;
 - A kurrens anyag visszamenőleges tartalmi feltárásának elkezdése az aktualizáláskor;
 - A kettős feldolgozású anyag (részcímes periodikumok) monografikus feldolgozása;
 - A mellékletek, különszámok feldolgozása (a visszakereshetőség szempontjából kedvezőbb módon).

2.2.2 Különgyűjtemények

A korábbi évhez hasonlóan 2008-ban is hangsúlyosan kiemelt feladat a táruk feldolgozásának meggyorsítása az AMICUS-ban. 2007-ben valamennyi feldolgozást végző munkatárs elvégezte az AMICUS tanfolyamot, ezért a feldolgozó munka nagyobb lendületet kap. Cél a könyvtár más feldolgozó egységeihez igazodó normarendszer alkalmazása.

- *Kézirattár:* A fondfeldolgozás keretében megkezdődik Gereben István hagyatékának feldolgozása, tovább halad a folyamatosan gyarapodó Széchenyi családi archívum, illetve Széchenyi Zsigmond hagyatékának rendezése. Folytatódik a Mérleg című folyóirat irattárának, Szombathy Viktor anyagának rendezése, illetve Vargha Balázs hagyatékának előrendezése. Elkészül Pintér Jenő és Berlász Jenő hagyatékának jegyzéke. Ez 3000 tétel feldolgozását, 2000 tétel előkészítését jelenti. A kurrens feldolgozás keretében 500 tétel egyedi kézirat feldolgozása várható. A német kötetes kéziratok feldolgozása a tervezett ütemben halad, elkezdődik a leírások adatbázisba vitele. Szintén megkezdődik a Kézirattárban található Arcképgyűjtemény feldolgozása az integrált rendszerben.
- *Régi Nyomtatványok Tára:* 2007-ben megkezdődött a régi könyvek Amicusban való feltárása. Kidolgozták és a NEKTÁR Alkalmazói Tanácsban elfogadták a régi könyvek és metszetek Amicusban való leírásának szabályzatát. A tervek szerint 2008-ban mintegy 4500 rekord bevitele valósul meg.
- *Térképtár:* A 2008-ban a gyűjteménybe érkező dokumentumok folyamatos feldolgozása. A Térképtár gyűjteményének alapját képező eredeti Széchenyi-féle térkép- és atlaszgyűjtemény tervezett katalógusának folytatása. (Ma 2435 olyan kartográfiai dokumentumról van tudomásunk, amelyek Széchenyi Ferenc gyűjteményébe tartoztak, ebből már közel 1900 műről van az AMICUS-ban tudományos igénnyel elkészített leírás.) Az ARCANUM által AMICUS adatbázisba bevitt leírások ellenőrzése, kiegészítése, hitelesítési szintjük beállítása a kiemelt feladatok közé tartozik. További fontos feladat a könyvtár integrált adatbázisa *Földrajzi nevek* részének karbantartása is.
- *Színháztörténeti Tár:* A sajátos dokumentumok szabályzata alapján a műsorfüzetek és szórólapok feldolgozása. A színlapok 2006-ban megindult feldolgozásának továbbvitele. Nyomtatott szövegek könyvek feldolgozása: a könyvfeldolgozás során készült Amicus-rekordok tári jelzettel való kiegészítése, amennyiben szövegek könyvekről (drámakötetektől) van szó (az Informatikai Igazgatósággal egyeztetve). A színházi fotógyűjtemény raritás-anyagára vonatkozóan (mintegy 3000 tétel) az AMICUS-leírások elkészítése, konvertálás és kiegészítés adatellenőrzés útján. A képi dokumentumok köréből a József Attila színházi fotóanyag feldolgozásának elindítása, színházépületekről készült fotók leírásának folytatása. A különböző típusú (kiskézirat, MS kötetes, analekta + levelestár) dokumentumok szabályzatának kialakítása. Amicus-rekordként a Színháztörténeti Tárban 2008-ban várhatóan mintegy 6000 rekord készül el.
- *Zeneműtár:* folyamatos feldolgozás az AMICUS-ban, az elkészült szabályzat folyamatos karbantartása, frissítése. Megkezdődik a levéltári jellegű hagyatéki anyagok korszerű

feldolgozása, a megfelelő feltárási szintek kidolgozása. Az ARCANUM Kft. által begépelte, az Esterházy-gyűjteményre vonatkozó katalógusrekordok ellenőrzése, kiegészítése az Esterházy Privatstiftunggal közösen megjelentetendő katalógus számára. Archív lemezek folyamatos feldolgozása.

- *Kisnyomtatványtár*: Az 1945 előtti képeslevelezőlap-gyűjtemény folyamatos leírása AMICUS-ban (elsősorban a már digitalizált állományrész, kb. 2000 db). Az 1601–1711 közötti nem hungarikum gyűjtemény feldolgozása, az 1861–1945 közötti kisnyomtatványok leírása (kb. 2000 db), a beérkező grafikai plakátok folyamatos leírása. Külső megbízás lehetősége esetén a „Ponyva-gyűjtemény” cédulakatalógusának feldolgozása AMICUS-ban (kb. 6000 cédula). Segédkönyvtár feldolgozása. 2008-ban összesen kb. 10 000 AMICUS-rekord bevitele várható a Kisnyomtatványtár munkatársainak munkája nyomán.
- *Fénykép és Fotóművészeti Tár*: Első feladat a feldolgozási szabályzat kimunkálása, majd elkezdődik a tárakból, a Jelenkori Fotógyűjteményből, a diafilm gyűjteményből és az OSZK Történeti Fotógyűjteményből átvett anyag feldolgozása.
- *Történeti Interjúk Tára*: kötelezpéldányként mintegy évi 1000 db VHS és 2000 db DVD érkezik, amelyek adatai a honlapon hozzáférhetők. 2007-ben kezdődött a kötelezpéldány videokazetták és DVD-k revíziója, amely 2008-ban is folytatódik.

2.2.3 Könyvtörténeti és Könyvtártudományi Szakkönyvtár

(ld. a Könyvtári Intézet programját: 3.1.1; 3.1.2)

2.2.4 Retrospektív konverzió

A könyvtár katalógusainak digitalizálása szolgáltatási szempontból alapvető jelentőségű. A program teljes körű megvalósítása csak külső forrásból lehetséges. A Különgyűjtemények belső erővel megvalósítandó feldolgozásának elindítása mellett néhány részprogram végrehajtása azonban szerepel az OSZK 2008-as tevei között:

- A könyvtár törzsállományába tartozó könyveket feltáró cédulakatalógusok retrospektív konverziójának folytatása:
 - A sorozati jelzettartományba (1–45.000) tartozó könyvek céduláinak rögzítése;
 - A monografikus jelzettartományba (125.000–) tartozó, a retrospektív konverzió eddigi szakaszaiban nem rögzített katalóguscédulák rögzítése;
- A P jelzeten lévő, évkönyv jellegű periodikumok feldolgozásának folytatása;
- A Kisnyomtatványtári ponyvagyűjtemény katalógusának begépelése (külső vállalkozóval);
- A Zeneműtár kéziratos kottakatalógusa konverziójának folytatása (ARCANUM).

2.3 Nemzeti bibliográfiai munkálatok

A Magyar Nemzeti Bibliográfia elektronikus formában szolgáltatott részegységei 2007 decemberétől közös felület alatt érhetők el a nemzeti könyvtár honlapján. 2008-ban folytatódik a keresőfelület fejlesztése, valamint újabb tartalmakkal való feltöltése.

2.3.1 Kurrens nemzeti bibliográfia

- A „Magyar Nemzeti Bibliográfia” nevű gyűjtemény létrehozása, majd feltöltése a NEKTÁR adatbázisban (elsősorban automatikusan, adatkiegészítés a Magyar Könyvészet kötetei alapján);
- Az MNV WWW-füzetek előállító programjának továbbfejlesztése.

2.3.2 Retrospektív nemzeti bibliográfia

- A Régi Magyarországi Nyomtatványok IV. kötete (1656–1670) lektorálásra kész kéziratának elkészítése az év végére;

- Folytatódik az egységesített besorolási adatok közül a dokumentumok megjelenési helyeinek, valamint a kiadói- és nyomdanevek összeállítása és betöltése;
- Elindul az RMNy-adatbázis programozásának tesztelése az ún. S-tételekkel, vagyis azoknak a dokumentumoknak a leírásával, amelyeket a megjelent RMNy kötetek publikálása után tárt fel a kutatás. (A programozási munkát a MOKKA R-munkálatok keretében a szegedi Egyetemi Könyvtár munkatársai végzik.);
- Folytatódik az 1701 és 1800 közötti időszakban megjelent hazai nyomtatványok számbavétele. Az adatgyűjtés továbbfolytatása és részbeni befejezése a lehetőségeknek megfelelően Erdélyben: Gyulafehérvár, Kolozsvár, Marosvásárhely könyvtáraiban; Szlovákiában a pozsonyi Egyetemi Könyvtárban, valamint internetes adatbázisokban;
- A XIX-XX. Századi könyvtörténeti osztályon a 2007. év folyamán kialakított RETROBI adatbázis folyamatos kontrollja, használati útmutatók kidolgozása, az adatbázis használatának készség szintű begyakoroltatása;
- Az adatbázisba betöltött, 1801–1875 között megjelent könyvtételek ellenőrzését követően elkezdődik a bibliográfiai adatok teljesség tétele, a besorolási adatok hozzárendelése;
- A sajtótörténeti osztályon az online katalógus-tételekkel kapcsolatosan tovább folyik az ellenőrzés, a bibliográfiai adatok teljesség tétele, a besorolási adatok hozzárendelése.

2.4 Állományvédelem

Az Állományvédelmi Tanács és a Digitalizálási Bizottság közös kiemelt programja a digitalizálási tevékenységgel kapcsolatos állományvédelmi teendők felmérése és szabályzatba foglalása.

2.4.1 Restaurálás, kötészet

- A Kézirattár számára végzendő restaurálások között kiemelkedő lesz a *Babits*-hagyaték digitalizálásának előkészítése, a *Kassai Graduale* néhány oldalának restaurálása. A BTM kiállítására kölcsönzendő kódexek előkészítése, a *Kölcsey*-kéziratköteg egyedi tárolóeszközbe helyezése. A Régi Nyomtatványok Tára számára kiemelkedően fontos lesz a Báthory István bejegyzéseivel ellátott Biblia teljes restaurálása és a tár gyűjteményébe tartozó egyéb kötetek restaurálása, konzerválása. A Zeneműtár részére folytatódik az *Acta Musicalia* tékáinak restaurálása és tárolótasakokba, mappákba helyezése. Megkezdődik a *Haydn*-kéziratok restaurálása és tárolóeszközbe helyezése. A Térképtár részére folytatódik a kéziratos és nyomtatott térképek, atlaszok restaurálása. A Színháztörténeti Tár részére folytatódik a *Magyar Színpad* köteteinek, valamint a tár fotóanyagának restaurálása, konzerválása. Feladat a Fénykép és Fotóművészeti Tár anyagának restaurálása, konzerválása, valamint segítségnyújtás az állományvédelmi megfelelő tárolás kialakításában is. Folytatódik a zirci Reguly Antal Műemlékkönyvtár köteteinek konzerváló kezelése és restaurálása. Befejeződik a költözés miatt 2007-ről áthúzódott hungarika hírlapanyagok megkezdett címeinek restaurálása, konzerválása. Folytatódik az anyagvizsgálatok és a restaurálási eljárások technológiai továbbfejlesztésének kutatása.
- A digitalizálási programhoz kapcsolódó kiemelt feladat az előkészítés és állományvédelmi munkák elvégzése.
- Folytatódik az Európai Könyvtörténeti Gyűjtemény gondozása.
- További feladatok: kiállítások előkészítése, reprezentációs anyagok kötése, tárolóeszközök készítése, születésnapkiadások és szakdolgozati kötések készítése.

2.4.2 Állományvédelmi célú digitalizálás és mikrofilmzés

- Az MTI által rendelt ún. nyomtatott anyagok felvételezése (kb. 600 000 oldal);
- A *Hétfői Hírek* és az *Esti Hírlap* mikrofilmzésének megoldása, mivel a szolgáltatás területén szinte naponta felmerül az ezekből való másolat igénye, a hírlapok állapota pedig

oly mértékben rongált, hogy az olvasók részére további másolat az eredetiről már nem készíthető;

- Kézirattár: a Babits-hagyaték digitalizálásának elindítása (kb. 40 000 levél, ebből 5000 file készítése várható 2008-ban; az előző években fényképezett kéziratos állományvédelmi mikrofilmek olvasófilmre való átmásolása (kb. 50 tekeres, 30 000 felvétel);
- Régi Nyomtatványok Tára: az RMK I. és RMK II. egypéldányos anyagok digitalizálása. (kb. 3000 file, valamint 50 tekeres pozitív film elkészítése: 30 000 felvétel)
- Zeneműtár: a Joseph Haydn-gyűjtemény digitalizálásának felgyorsítása. Az anyag mintegy 172 jelzetet foglal magában, valamint a HA jelzetű Analecta gyűjteményt. (kb. 5000 file);
- A Térképtár atlaszainak digitalizálása. (kb. 3000 file);
- A Kisnyomtatványtár részére az 1976-os év plakátjainak digitalizálása (1398 db) és az előző évek felvételeinek digitalizálása (kb. 3000 file);
- Színháztörténeti Tár: Bródy Vera bábterveinek digitalizálása (kb. 500 file);
- Mikrofilmen lévő különgyűjteményi anyagok már elkezdett digitalizálásának folytatása (pl. Petőfi ereklyetár).
- 2008-ban a Történeti Interjúk Tárában megkezdődik a több mint húsz éve készült interjúk állományvédelmi célú digitalizálása.

2.5 Szakmai együttműködés a hazai könyvtári rendszerrel

- Részvétel a „Tudásdepó-Expressz” Összehangolt könyvtári szolgáltatások infrastruktúra fejlesztése projektben;
- az ODR keretében a könyvtárközi dokumentum-ellátás országos központi feladatainak ellátása;
- Az új LibInfo honlap aktiválása, és az azonnali válaszadás bevezetése, a web 2.0 alkalmazások bevezetése;
- A MATARKA cikk-küldő szolgáltatás üzemeltetése, átalakítása;
- A MOKKA bővítése új tagkönyvtárakkal;
- MOKKA partnerkönyvtárak folyamatos adatszolgáltatási környezetének kialakítása;
- MOKKA és ODR funkciók összeolvasztása.
- A muzeális dokumentumok kezeléséről és nyilvántartásáról szóló jogszabály alapján folytatódik az 1850 előtt megjelent könyvek és kéziratok központi nyilvántartásainak kiépítése (MOKKA-R/MKDNY, MOKKA-MS);
- Az országos közgyűjteményi digitalizálást előkészítő projekt vezetése (KMOP).

2.5.1 Humántudományi Tanulmányok és Cikkek Adatbázisa

- A konzorcium megalakítása és folyamatos bővítése új résztvevőkkel, határon túlról is;
- Részvétel a feldolgozási együttműködésben, az adatbázis építésének felügyelete
- Az adatbázis honlapjának elkészítése és feltöltése;
- A meglévő források (adatbázisok, repertóriumok) konverziójának előkészítése;
- A cikkek teljes szövegű szolgáltatásának kialakítása az adatbázisban feldolgozott cikkek elektronikus változataihoz való hozzáférés biztosításával;

2.5.2 Könyvtári Intézet

(Ld. az intézet programját)

2.6 Olvasószolgálat, tájékoztatás és tartalomszolgáltatás

2.6.1 Tájékoztatási tevékenység

A könyvtár tájékoztatással kapcsolatos alapfeladata az olvasók nyilvántartása, a könyvtár központi tájékoztató szolgálatának ellátása, az olvasótermek tájékoztatói felügyelete, illetve a szabadpolcos állomány gondozása, rendezése, bibliográfiai és lelőhely-tájékoztatás, valamint a szolgáltatással kapcsolatos általános tájékoztatás nyújtása a helyben- és a távfelhasználók, valamint a könyvtárközi dokumentum-ellátás számára.

Egyéb tevékenységek:

- A retrospektív konverzióval párhuzamoson a szabadpolcos állomány jelzeteinek AMICUS-ba történő rögzítése;
- A kiadói listák folyamatos figyelése, ezek alapján a szabadpolcos állomány frissítése;
- Közreműködés a könyvtár kiállítótermeiben megrendezésre kerülő kiállítások, programok szervezésében;
- Részvétel az OSZK tudományos, történeti honlapjainak, adatbázisainak építésében, fejlesztésében, a tartalomszolgáltatás fejlesztésben;
- Részvétel a központi olvasói nyilvántartás kidolgozásában;

2.6.2 Dokumentumellátás és reprográfia

Alapfeladat az egységes olvasószolgálati rendszer fenntartása, a törzsgyűjteménybe tartozó könyvek, időszaki kiadványok, elektronikus kiadványok, mikrofilmek és a Történeti Interjúk Tárának állományába tartozó videodokumentumok forgalmazása, az olvasói professzionális munkaállomások rendszerének működtetése és tartalmi fejlesztése, a Reprográfiai Szolgálat és Digitalizáló Műhely működtetése az olvasói igények kielégítése céljából.

Egyéb tevékenységek:

- A Tájékoztató osztály és a Történeti Interjúk Tára által közösen rendezett OSZK Házimozi rendezvénysorozat folytatása;
- Az EOD (e-könyvek igény szerint) rendszerben a megrendelések teljesítése;
- Egyedi megrendelések alapján teljes évfolyamos hírlapok digitalizálása;
- A digitálisan másolt születésnapi ajándékcsomag kidolgozása, a megrendelések teljesítése;
- Szabad kapacitás esetén az egypéldányos hírlaptári segédletek digitalizálása;
- Az ETÁR tartalmi fejlesztése az elfogadott program szerint;

(A szintén dokumentumellátással kapcsolatos könyvtárközi kölcsönzés, LibInfo és Matarka szolgáltatásokat ld. a hazai könyvtári rendszerrel történő együttműködésről szóló 2.5. fejezetben)

2.6.3 Raktári tevékenység

Alapfeladatok: A törzsgyűjteménnyel kapcsolatos feladatok ellátása. A feldolgozó osztályoktól a raktári egységeket képező dokumentumok átvétele, elhelyezése, a raktári nyilvántartások vezetése. Az olvasószolgálati és belső használói rendszerben a Dokumentumforgalmazási Szabályzat alapján a törzsgyűjtemény dokumentumaira irányuló kérések teljesítése, a törzsgyűjtemény muzeális példányainak biztonságos megőrzése. A teljes törzsgyűjteményre vonatkozóan az állományvédelmi előírások betartása.

Kiegészítő feladatok: A Régi Fóti úti telephelyen a Gyarapítási osztályról érkező, állományból kiiktatott főlőpéldányok elhelyezése, térítésmentes kiejánlása a Könyvtári Intézet honlapján keresztül, a beérkező igények összesítése, a helyszíni válogatás lehetőségének biztosítása, a főlőpéldányok telephelyről történő elszállításának megszervezése és a maradék kiselejtezése.

Kiemelt feladatok:

- 2008-ban folytatódik a törzsgyűjtemény hírlapállományának teljes körű rendezése. Célja az elmúlt harminc évben a hírlapállományi rekatalogizálás nyomán keletkezett üres helyek, valamint az utóbbi években a Gyarapítási osztály által az állományból kiiktatott hírlapévfolymok helyének felhasználásával az „élő” jelzettartományok növekedési helyének biztosítása;
- A raktári rend fenntartása érdekében 11 090 polcfolyóméternyi hírlapanyag átrendezése, ami 1344,2 munkaórát vesz igénybe;
- A Hold utcai raktár február végi kiürítése. Az ott található törzsgyűjteményi hírlapok egy részének a hírlapállomány megfelelő jelzettartományaiba való elhelyezése;
- Az MHB jelzetű periodika növekedési helyének biztosítása érdekében a JC és JD jelzetű jegyzetek régebbi, olvasók által kevésbé kért részének a Régi Főti úti telephelyre történő telepítése.

2.7 Informatikai fenntartási-fejlesztési tevékenység

Kiemelt feladatok:

- Az OSZK Digitális Könyvtárának folyamatos továbbfejlesztése;
- Az AMICUS és a LibriVision új verzióinak bevezetése, az új fejlesztések figyelemmel kísérése;
- Amicusból gyarapítási napló előállítás;
- Kölcsönzési modul bevezetése és összekötése a beiratkozási rendszerrel;
- Szolgáltatásaink integrálása más szolgáltatásokba, más szolgáltatások integrálása saját szolgáltatásainkba;
- Az integrált könyvtári rendszer és az online olvasói katalógus állandó fejlesztése;
- Új AMICUS-modulok beszerzése és üzembe állítása: dezideráta, tezauruszkezelő;
- Az AMICUS adatbázisbeli ETO-számok tárgyszóvá konvertálása;
- Az integrált rendszerbe bekapcsolandó feladatok, dokumentumtípusok, állományrészek körének meghatározása, a felkészülésben szakmai segítségnyújtás, majd fokozott felügyelet;
- Az OSZK honlapjának fejlesztése akadálymentes könyvtári portál irányába;
- Az ISBN-adatbázis webes bejelentő felülete, HUNMARC-kimenete az Amicus felé;
- az MNB WWW továbbfejlesztése, a hibajavítás lehetőségének megteremtése
- A kiadói adatbázis nyilvános használatra bocsátása az Interneten
- OAI repository továbbfejlesztése.

(A MOKKA-val kapcsolatos informatikai fejlesztéseket ld. a hazai könyvtári rendszerrel történő együttműködésről szóló 2.5. fejezetben)

Az informatikai infrastruktúra fejlesztése keretében:

- A terminálszerverekre áttérés folytatása. Első lépésben az általános irodai szoftverek biztosítása, majd a teljes irodai környezet terminálszerverről történő kiszolgálása. A megfelelő rendelkezésre állás biztosítása terheléelosztással;
- A LAN rendelkezésre állásának növelése redundanciát biztosító elemek beépítésével;
- A számítógépterem modernizálása a megnövekedett igényeknek megfelelően;
- Az informatikai infrastruktúra korszerűsítése program keretében a személyi számítógépek, szerverek, és egyéb informatikai eszközök cseréje;
- Az informatikai infrastruktúra kritikus elemeinek duplázásával a szolgáltatások rendelkezésre állásának növelése;
- Az OSZK számítástechnikai eszközeit nyilvántartó adatbázis folyamatos építése, bővítése a Gazdasági Igazgatóságtól kapott adatok alapján;

- Szoftverleltár elkészítése és a változások folyamatos követése;
- Központi LDAP adatbázis alapú autentikáció kialakítása;
- Az OPM-rendszer bővítése a szükséges mennyiségű munkaállomással és szerverekkel;
- A biztonsági szempontok figyelembe vételével az adatok távoli elérésének biztosítása;
- Vírusvédelem kiterjesztése valamennyi munkaállomásra. Ezzel együtt központi vírusvédelmi felügyelet kialakítása;
- Mentések automatizálásának továbbfejlesztése;
- Munkaállomásokról automatikus adatmentés kidolgozása;
- A megjelenő új szoftverek követése. Ahol azonos funkcionalitást nyújt, áttérés az ingyenes szoftverre;
- Hosszútávú adattárolási stratégia kidolgozása;
- Linux alapú szerverek adaptív önvédelmi rendszerének kialakítása;
- IPv6 bevezetéséhez szükséges tervek, tesztek elkészítése;
- Wifi továbbfejlesztés (elhelyezések finomítása);
- IP alapú telefonmegoldásokkal való megismerkedés.

2.8 Gyűjteményi tudományos alap kutatás

A retrospektív nemzeti bibliográfiai munkák mellett – amelyek könyvtörténeti alap kutatásnak minősülnek – számos egyéb tudományos területen megkerülhetetlen a könyvtár gyűjteménye. A nemzeti könyvtárban jelenleg húsz tudományos fokozattal rendelkező munkatárs dolgozik.

Kiemelt feladatok:

- Az MTA *Res Libraria Hungariae* kutatócsoport munkafolyamataiban: a) mintegy 100 kódex-törredék feldolgozása, a Kalocsai Érseki Könyvtárban és az Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtárban pedig teljes kódexek feldolgozása, azok tudományos feltárása és katalógusokban való közzététele. Az azonos címet viselő sorozatban a harmadik tanulmánykötet megjelentetése a középkori esztergomi könyvkultúráról. b) a XIX.-XX. századi levéltári források könyv és sajtótörténeti feltárása és feldolgozása;
- A typographia.oszk.hu honlap kiteljesítése (NKA vagy más pályázat támogatásától függően), a "Clavis typographorum Hungariae" adatbázis publikussá, hozzáférhetővé tétele.
- A székesfehérvári Püspöki Könyvtár ősnymtatvány- és antikvakatológusának megjelentetése Velencei Katalin szerkesztésében. A kötet lektora: Borsa Gedeon;
- A "Magyarországi gyűjtemények 1601 előtti nyomtatványainak katalógusai" témában a munkálatok szakmai felügyelete és irányítása a budapesti Egyetemi Könyvtárban, az Országos Evangélikus Könyvtárban és a budapesti Piarista gyűjteményben;
- Együttműködés hazai és külföldi művelődéstörténeti, média- és kultúratudományi egyetemi tanszékekkel, tudományos műhelyekkel, az eredmények publikálása, konferenciákon való részvétel.

2.8.1 A könyvtári rendszerrel kapcsolatos kutatások, elemzések

(Ld. a Könyvtári Intézet programját: 3.1.1; 3.1.2)

2.9 Közönségkapcsolati tevékenység, nemzetközi kapcsolatok

A könyvtár 2008-ban is folytatja kiterjedt nemzetközi kapcsolatainak építését. Ennek keretében 12 nemzetközi könyvtáros- és könyvtörténeti szervezet munkájában vesz részt a nemzeti könyvtár. A folyamatban lévő nemzetközi projekteket (német, francia, holland, szlovák, román és olasz nyelvterületen) folytatjuk. A könyvtár munkatársainak mindemellett rendszeresen részt kell venniük a nemzetközi szervezetek éves találkozóin.

2.9.1 Nemzetközi szervezeti tagságok

- EBLIDA (European Bureau of Library, Information and Documentation Associations)
- IFLA (International Federation of Library Associations)
- LIBER (League of the European Research Librarians)
- ISSN International
- AIBM (Association Internationale des Bibliothèques Musicales)
- EIA (European Information Association)
- CENL (Conference of European National Libraries)
- Gutenberg Gesellschaft (Mainz)
- International ISMN Agency (International Standard Music Numbering)
- CERL (Consortium of European Research Libraries)
- ADLUG (Amicus DOBIS/LIBIS User Group)
- International ISBN Agency

2.10 Történeti Interjúk Tára

A Történeti Interjúk Tára a nemzeti könyvtár önálló névhasználatra jogosult szervezeti egysége, amelynek programja a következő feladatokat tartalmazza:

- *Audiovizuális kötelempéldányok* archívumának fejlesztése. 2008-ban megkezdődik az archívum állományának digitalizálása. 2008-tól a Parlament plenáris ülésein készített, az OSZK-nak kötelezően beszolgáltatott felvételeket csak digitális formában fogadjuk;
- *Interjúgyűjtemény*. 2008-ban mintegy 30 interjú készül. Folyamatos feladat a 2006-ban megkezdett interjú-feldolgozás: az interjúk legépelése, a már legépelte szövegek adatbázisba való bevitele, a számítógépre vitt interjúszövegek javítása és lektorálása, valamint lehetőség szerint a veszélyeztetett interjúk átjátszása, digitalizálása. 2008-ban megkezdődik a több mint húsz éve készült interjúk állományvédelmi célú digitalizálása;
- *Jelenkortörténeti Adattár*. 2008-ban elkészítjük az 1956-os forradalomról 2006-ban készült DVD bővített kiadását. Az 56-os forradalom hangfelvételeinek feldolgozásánál azok írott változatát, valamint a budapesti Kossuth rádió adását közös adatbázisban tesszük kutathatóvá. A DVD-kiadvány magában foglalja az OSZK állományában található rendszeres és időszaki kiadványok digitális másolatait, a magyarországi rádiókat, a külföldi rádiók magyar adását – elsősorban a Szabad Európa Rádió és a BBC adásainak fennmaradt anyagát, valamint a Magyar Országos Levéltárban és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában őrzött audiovizuális dokumentumokat is;
- *BBC gyűjtemény*. A BBC hetvenezer órányi (1100 CD-ROM-on található) digitális archívum másolatának átadásáról-átvételéről 2006-ban írt alá megállapodást az OSZK és a BBC Magyar Adásának képviselője. Az archívumból másolatot kapott a Magyar Rádió is, de az anyag feldolgozását, átírását, rögzítését és közzétételét 2007-től az OSZK végzi;
- *Mozgóképkincs Gyűjtemény*. A gyűjtemény gyarapodása évente mintegy 150 videódokumentum (film), feldolgozásuk folyamatos. A felhasználói igények szerinti digitalizálás rövid időn belül lehetővé teszi, hogy a Történeti Interjúk Tára a kutatói érdeklődésre számot tartó, mind teljesebb gyűjteményét NAVA-kompatibilis olvasóhelyeken tudjuk a kutatók számára hozzáférhetővé tenni. 2008-ban tervezett filmek: Mesteriskolafilm, Táncfilm oktatósorozat folytatása, Losonczy Géza, Nyers Rezső és Donáth Ferenc portréfilmjei, Kosáry Domokos olvasónaplója;
- *Öt országos televíziós csatorna főműsoridőben kötelezően sugárzott híradóinak feldolgozása (m1, m2, Duna TV, TV2, RTL)*. 2001. január 1-jétől az országos televíziócsatornák fő műsoridőben sugárzott (az 1996. évi I. törvényben foglaltaknak megfelelően) legalább 20 perc időtartamú hírműsoraikat feldolgozzuk és DVD-n archiváljuk, az adatbázist interneten elérhetővé tesszük.

3 Könyvtári Intézet

A Könyvtári Intézet a nemzeti könyvtár önálló névhasználatra jogosult részjogkörű belső szervezeti egysége.

3.1.1 Általános feladatok

Gyűjteményszervezési osztály

A 2008–2013 közötti időszak könyvtári stratégiai fejlesztési programjával összhangban továbbra is részt veszünk az ODR működésével kapcsolatos vizsgálatokban, elemzésekben, a témáról friss információkat adunk közre (ODR információs oldal).

Folytatjuk az állománymenedzsmenttel és a könyvtártechnológiával kapcsolatos szolgáltató és tanácsadó tevékenységünket, működtetjük az ehhez kapcsolódó korábbi elektronikus szolgáltatásainkat (Fölőpéldányok, Könyvplusz, Külföldi dokumentumok beszerzési forrásai, Tankönyvek és tankönyvkiadók, Könyvtárépítési és -berendezési információs szolgáltatás, Eszközök és könyvtárak fogyatékkal élőknek, Biztonságtechnika és állományvédelem stb.). Rendszeresen frissítjük a könyvtárak mindennapi működését segítő elektronikus szolgáltatásainkat (Pályázati figyelő, On-line bibliográfiák és adatbázisok); közreműködünk az átfogó szakmai faktografikus információs rendszer kialakításában és működtetésben (Könyvtári Minerva).

Segítjük a határon túli magyar könyvtárak, a külföldi magyar intézetek, a külföldi magyar tanszékek munkáját, állománygyarapítási tevékenységét (Hungarológiai kézikönyvtári jegyzék, találkozók, információcsere, tanácsadás stb.), támogatjuk a könyvtárak helyismereti tevékenységét. Szerkesztjük és kiadjuk a *Könyv, Könyvtár, Könyvtáros* című szakfolyóiratot, amely folyamatos lehetőséget teremt az új stratégiai időszak aktuális szakmai kérdéseinek tárgyalására, megvitatására. Továbbra is folyamatosan végezzük az intézet kiadványainak műszaki szerkesztését és a kiadványügy koordinálását. Részt veszünk az intézeti minőségbiztosítási rendszer fejlesztésében, működtetésében.

Könyvtörténeti és Könyvtártudományi Szakkönyvtár

Az osztály állományépítési és feltárási tevékenysége keretében gondoskodik a gyűjtemény kurrens és retrospektív alakításáról (vásárlás, kiadványcsere, ajándékok/hagyatékok); fokozott figyelmet fordít az elektronikus forrásokra; az AMICUS rendszerben építi on-line katalógusát (az Európai Könyvtörténeti Gyűjtemény virtuális katalógusát is beleértve); gondozza a Könyvtár- és tájékoztatótudományi tezauszust.

Az osztály dokumentációs tevékenysége kiterjed mind a könyvtörténet, mind a könyvtártudomány területén a saját és az OSZK gyűjteményére, valamint távolról elérhető forrásokra, kurrens és retrospektív jelleggel egyaránt; a magyar és külföldi cikkekről adatbázist épít a Humántudományi Tanulmányok és Cikkek Adatbázisa (HUMANUS) keretében; nemzetközi bibliográfiai projektben vesz részt (Book History Online).

Az osztály szerkeszti és maga értékesíti, terjeszti a következő kiadványokat: *Könyvtári Figyelő* (országos szakfolyóirat, negyedéves, nyomtatott és on-line), *A Magyar Könyvtári Szakirodalom Bibliográfiája* (kurrens nemzeti szakbibliográfia, félévente, elektronikus), *A magyar nyomda-, könyv-, sajtó- és könyvtártörténeti szakirodalom 2007-ben* című éves bibliográfia (a *Magyar Könyvszemle* számára), a *Hungarian Library and Information Science Abstracts* (angol nyelvű referáló lap, évente egy, összevont szám); menedzseli a kiadványokkal kapcsolatos pályázatokat.

Az osztály szakkönyvtári és tájékoztató szolgáltatásokat működtet: olvasóterme, raktári és olvasószolgálat a hét öt napján, összesen 45 (vizsgaidőszakban 48) órában áll a használók rendelkezésére; az ODR tagkönyvtáraként részt vesz a könyvtárközi dokumentumszolgáltatásban; különböző módszerekkel népszerűsíti szolgáltatásait; szakirodalmi tájékoztatást nyújt a gyűjtemény és külső források felhasználásával; kutatóknak és szakdolgozóknak egyéni konzultációt biztosít; rendszeres figyelőszolgálatot működtet; aktív tagja a LIBINFO on-line referenz szolgáltatásnak; a fenntartó, az OSZK vagy az Intézet megrendelése esetén értéknövelt szolgáltatásokat nyújt

(szakirodalmi szemlék, döntés-előkészítő összeállítások); a MATARKA keretében szolgáltatja a magyar könyvtári folyóiratok tartalomjegyzékét; könyvtár- és adatbázis-használati tanórákat szervez az Intézet tanfolyamaihoz is kapcsolódva; könyvtáros hallgatókat fogad szakmai gyakorlatra; a használókkal hírlevél és a szakkönyvtári honlap segítségével tartja a kapcsolatot; az Európai Könyvtörténeti Gyűjtemény céljaira ötnyelvű honlapot működtet linkgyűjteménnyel.

Az osztály gondozza ezenkívül az Intézet nemzetközi kapcsolatait (idegen nyelvű információk közvetítése, külföldi vendégek fogadása); a munkatársak részt vállalnak a minőségfejlesztési projekt teendőiben és különböző munkabizottságok munkájában.

Kutatási és Szervezetfejlesztési osztály

Az osztály szakmai tevékenysége keretében részt vesz a könyvtári terület 2008 és 2013 közötti időszakra szóló stratégiájának megvalósításában; feladatokat vállal a szakmai és munkabizottságokban.

Az osztály koordinációs tevékenysége során folyamatosan tájékoztatja a könyvtáros társadalmat a könyvtári stratégiában meghatározott feladatok végrehajtásáról.

Kiemelt figyelmet fordítunk a kistérségi könyvtári ellátás helyzetére. Folyamatos adatbázist építünk a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer (KSZR) könyvtáiról. Szakirodalmi szemlék, háttéranyagok, elemzések készítésével közreműködünk a Regionális Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer (RKSZR) megtervezését és létrehozását előkészítő munkabizottságban.

Folytatjuk a hazai könyvtári trendek kutatását: az olvasási és kulturálódási szokások változásainak, trendjeinek vizsgálata; a kisvárosok könyvtári ellátásának vizsgálata; nem települési könyvtári ellátás vizsgálata.

Az osztály továbbra is végzi a könyvtári minőségfejlesztés és minőségbiztosítás meghonosításával és széles körű elterjesztésével kapcsolatos feladatokat, működteti a szükséges munkabizottságokat.

Végezzük a jogszabályilag előírt éves feladatainkat. Feldolgozzuk és elemezzük a minisztérium által átadott 2006. évi szakfelüyeleti jelentéseket, az adatokat beépítjük a szakfelüyeleti adatbázisba; trendeket, javaslatokat fogalmazunk meg. Ellátjuk a Nyilvános Könyvtári Jegyzék vezetésével kapcsolatos, jogszabályban előírt feladatokat és mindazokat, amelyeket a minisztérium előír. Nyilvántartjuk és szervezzük a könyvtárak érdekeltség-növelő támogatásának lebonyolításával kapcsolatos feladatok ellátását. Az adatszolgáltató könyvtárak éves statisztikai adataiból összerendezett és kontrollált formában teljes és válogatott verziót készítünk és teszünk közzé honlapunkon az első félév végéig; az év második felében elvégezzük az adatok elemzését, a trendek megállapítását, publikáljuk a 2006. évi könyvtári teljesítménymutatókat.

Oktatási osztály

Az osztály szakmai kommunikációs tevékenysége keretében részt vesz a könyvtári terület 2008 és 2013 közötti időszakra szóló stratégiájának megvalósításában; feladatokat vállal a szakmai és munkabizottságokban; gondozza és működteti az intézeti honlapot; figyelemmel kíséri az EBSCO-szolgáltatás használati adatait, budapesti és vidéki helyszínek bevonásával tréningeket szervez a szolgáltatás megismertetésére; mindent megtesz a könyvtári és információs területhez kapcsolódó kompetenciák útmutatójának (CERTIDoc) megismertetéséért és elfogadtatásáért.

Az osztály koordinációs tevékenysége során folyamatosan tájékoztatja a könyvtáros társadalmat a felsőfokú könyvtárosképzésről, kapcsolatot teremt a minisztérium és a képző intézmények között; gondozza a könyvtáros-képesítés típusait feltáró képzési katasztert és előkészíti a szakirányú alap- és mesterképzések során megszerezhető képesítések munkaköröknek való megfeleltetését; folytatja az iskolarendszeren kívüli képzőhelyek munkájának összehangolását; építi és fejleszti a Köztársaságot, naprakészen tartja az ETO-adatbázist és a konkordanciajegyzéket.

Az osztály integrációs tevékenysége közös képzési, szakmai módszertani és fejlesztési munkákon keresztül kiterjed többek között a Magyar Könyvtárosok Egyesületére (e-tanácsadó képzés), a Budapesten működő külföldi kulturális intézetek és a külföldi magyar kulturális intézetek

könyvtáira, a Publika Magyar Könyvtári Körre, a Fővárosi Pedagógiai és Pályaválasztási Tanácsadó Intézetre.

Az osztály oktatásszervezési tevékenysége keretében betartja a felnőttképzési törvény és követő jogszabályai előírásait; képzési tanácsadást folytat; tankönyvekkel, oktatási segédanyagokkal látja el a hazai és határon túli képzőhelyeket; fejleszti jelenlegi akkreditált továbbképzési programjait és a hétéves továbbképzésben felmerülő igények alapján új programokat dolgoz ki és állít össze.

Az osztály közvetlen képzési tevékenysége során a minőségbiztosítás fokozatos kiépítése mellett elkészíti és közzéteszi éves képzési tervét; OKJ-s szakképzést és akkreditált továbbképzési programokon alapuló tanfolyamokat indít; a határon túli oktatóbázisokra akkreditált tanfolyamok megvalósításával segíti a továbbképzést.

3.1.2 Kiemelt feladatok

Gyűjteményszervezési osztály

- Részt veszünk az Új Magyarország Fejlesztési Terv operatív programjainak (TÁMOP, TIOP) projektmunkáiban;
- A szakmai faktografikus információs rendszer továbbfejlesztése keretében elkészítjük a könyvtárosok személyi kataszterét tartalmazó adatbázist;
- Az 1989 előtti jogszabályok felülvizsgálata kapcsán foglalkozunk a 3/75 KM–PM rendelet felülvizsgálatával, a könyvtári állományellenőrzési tevékenység újraszabályozásával;
- A könyvtárépítési információs szolgáltatáshoz kapcsolódva elkészítjük a 1989 óta épített vagy felújított könyvtárak teljességre törekvő számbavételét;
- Az állományvédelmi információs szolgáltatás keretében kiemelten foglalkozunk a muzeális dokumentumok speciális vagyoni- és állapotvédelmét szolgáló eszközök és rendszerek számbavételével;
- Gyűjteményépítés az információs társadalomban a 21. századi technika (digitalizáció) lehetőségeinek figyelembevételével (összeállítást készítünk az E-könyvek elérhetőségeiről, témák szerinti csoportosításban);
- Részt veszünk a Magyar Olvasástársaság megbízásából elkészült Gyerekirodalmi adatbázis továbbfejlesztésében, a gyerekeknek szóló ismeretterjesztő irodalommal való kibővítésében;
- A szaklapok közötti információcsere élénkítése érdekében a *Könyv, könyvtár, könyvtáros* című folyóirat rendszeressé teszi kapcsolatait a megyei könyvtári híradókkal, felmérjük a lap olvasóinak elégedettségét az előfizetők körében.

Könyvtörténeti és Könyvtártudományi Szakkönyvtár

- Részt veszünk az Új Magyarország Fejlesztési Terv operatív programjainak (TÁMOP, TIOP) projektmunkáiban;
- Elindítjuk a kurrens cikkfeldolgozást a Humántudományi Tanulmányok és Cikkek Adatbázisában;
- Az on-line katalógus és a cikkfeldolgozás céljaira gondoskodunk az időszaki kiadványok rekordjainak honosításáról, illetve létrehozásáról, és a teaurusz bővítéséről a könyvtörténet tárgyszavaival;
- Megvalósítjuk bibliográfiai kiadványaink elektronikus kiadványként való közreadásának tervét;
- A munkafolyamat megtervezése, az olvasói nyilvántartás adatainak bevitele és az állomány gyakran használt részének vonalkódozása után használatba vesszük az AMICUS kölcsönzési modulját.

Kutatási és Szervezetfejlesztési osztály

- Részt veszünk az Új Magyarország Fejlesztési Terv operatív programjainak (TÁMOP, TIOP) projektmunkáiban;

- Elkezdjük a 2008–2013 közötti új könyvtári stratégiai tervben elfogadott célok megvalósításának előkészítését; kutatásokat indítunk azok végrehajtásának elősegítésére:
 - az olvasáskultúra fejlesztéséhez olvasásfejlesztési programok kidolgozására;
 - új technológiák bevonására a magasabb szintű szolgáltatások közvetítéséhez: könyvtár 2.0, blogok, elektronikus hírlevelek, RSS, keresőmotorok, személyre szabott keresőszoftverek, *ingyenes és nyílt forráskódú szoftverek és alkalmazások* stb.;
 - szabványos felépítésű könyvtári portál (könyvtári ügyfélkapu) kialakítására a használók bevonásával;
- Az OSZK teljesítményértékelési tapasztalatai alapján minden könyvtárra érvényes eljárás kidolgozása.

Oktatási osztály

- Részt veszünk az Új Magyarország Fejlesztési Terv operatív programjainak (TÁMOP, TIOP) projektmunkáiban;
- A könyvtárosképző és továbbképző központtá alakulás érdekében az OSZK-val együttműködve megszerezünk az akkreditált intézményi címet;
- Elindítjuk a HEFOP-program keretében megújított OKJ-s, emelt szintű, moduláris rendszerű segédkönyvtáros képzést;
- Az OSZK Informatikai igazgatóságával együttműködve aktualizáljuk a tesztelésre telepített Moodle távoktatási rendszer motorját, és az osztály tanfolyamfelelőseit bevonva elkezdjük kidolgozni új programjaink távoktatási részeit;
- Kidolgozzuk és bevezetjük a tanfolyami adminisztráció adatbázis alapú rendszerét, a tanfolyami jelentkezések lehetőségét internetes felületen biztosítjuk.

4 Programfinanszírozott és kiegészítő feladatok

4.1.1 Kiállítások

Corvina termék

- 2008. március 14 – június 15. Csillag a holló árnyékában – Vitéz János és humanizmus kezdetei Magyarországon;
- 2008. augusztus 28 – november 9. Új reneszánsz – a magyar tipográfia az ezredfordulón innen és túl;
- 2008. november 25 – 2009. február 28. Magyar Bibliák – bibliakiállítás az egyházakkal együttműködve.

Nemzeti Ereklye Kiállítótér

- Nemzeti Színház intézménytörténeti kiállítás;
- Lengyel–magyar kapcsolattörténeti kiállítás;
- Díszművek az OSZK gyűjteményében;
- XVIII. századi céhlevelek a Kisnyomtatványtárban.

Kézirattár

- Csontos János emlékkiállítás – kamarakiállítás;
- 100 éve jelent meg a Holnap-antológia – kamarakiállítás;

Térképtár és VI. emeleti előadóterem

- Szép Magyar Térkép 2007;
- Digitális Magyar Térkép 2007;

Színháztörténeti Tár

- A Gyulai Várszínház nyári évadjához és Shakespeare-programjához kapcsolódó kiállítás.

VII. emeleti katalógustér

- 100 éves a "Nyugat";

- Ceglédi Tóth István emlékkiállítás;
- A törzsgyűjtemény kincseiből és ritkaságaiból;
- Eugenia Musolino- Opere pittoriche;
- Kiállítások a Múzeumok éjszakája alkalmából;
- Supka Géza 125. emlékkiállítás;
- 50 éves a Fotóművészet;
- Szlovénia;
- Rendszerváltás a magyar sajtóban;
- Magyar Fotóművészek Szövetsége Senior Fotóklub kiállítása;
- Diafilm-kiállítás (Sajdik, Zórád, Hincz, Borsos);
- A Kalábriai Magyar Társaság kiállítása.

Reguly Antal Műemlékkönyvtár

- Glóbusz kiállítás (Térképtár – Zirc).

Virtuális kiállítások

- Bánk bán színházi bemutatójának 175. évfordulója (Színháztörténeti Tár);
- Fejérpataky László emlékkiállítás (Kézirattár);
- Csontos János emlékkiállítás (Kézirattár);
- A Holnap-antológia (Kézirattár).

4.1.2 Rendezvények, konferenciák

- Március 14. Csillag a holló árnyékában kiállításmegnyitó;
- Április 8–9. LIBER könyvtárépítészeti konferencia;
- Április 17–20. a Mátyás kiállításhoz kapcsolódó szakmai konferencia (IRHT, Paris);
- Április 28. Széchenyi-emléknap;
- Május 21–25. a Mátyás kiállításhoz kapcsolódó szakmai konferencia (EPHE, Paris; ENSIB, Lyon);
- Május 26–30. a Kalábriai Magyar Társaság konferenciája;
- Augusztus 28. tipográfiai kiállítás megnyitója;
- November 25. Bibliakiállítás megnyitó és OSZK alapítási ünnepség;
- December 15. tudományos ülészak.

4.1.3 Tudományos folyóirat, cikk, könyv, módszertani publikációk

A publikációk Könyvtári Intézetben megjelenő címeit *ld. még a Könyvtári Intézet programja:*
3.1.1; 3.1.2.

Bibliográfiák

- Ferenczy Endréné: Magyar Nemzeti Bibliográfia. Időszaki Kiadványok 1921–1944 (CD-ROM és papír kiadás)

Egyéb időszaki kiadványok

- HLISA (Hungarian Library and Information Science Abstracts) évi 2 szám, megjelenése folyamatos

Nemzeti Téka (közös kiadás a Gondolat Kiadóval)

- Voit Krisztina: A magyar szakkönyvtárügy helyzete 1931-1952 + Függelék: Szakkönyvtári Minerva 1938-1952.
- Kelemen Éva: „Kedves Mici!” - Dohnányi Ernő családi levelezése
- Borsos Attila: A magyar időszaki kiadványok repertóriumai. II. Annotált bibliográfia.
- Közgyűjteményi Tudományos Napok II-III. Ekler Péter (szerk.): Kecskemét, Eger.

- Ekler Péter: "Margarita poetica". A humanista alapműveltség olvasmányai a Kárpát-medencében 1526-ig.

Res Libraria (közös kiadás az Universitas Kiadóval)

- Heltai János: Műfajok és művek. A magyarországi könyvkiadás tartalmi összetétele a XVIII. század első felében.

A Kárpát-medence koraiújkori könyvtárai

- Ötvös Péter - Monok István - Zvara Edina: Batthyány Boldizsár könyvtára
- Helena Saktorová - Monok István: Thurzó György könyvtára
- Baricz Árpád – Zvara Edina: A kaplonyi ferences rend könyvtára.

A Kárpát-medence magyar könyvtárainak régi és ritka könyvei, kéziratai

- Rácz Emese: A Nagyenyedi Minorita Rendház Könyvtárának XV–XVII. századi könyvei.

Adattár a XVI-XVIII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez (közös kiadás a Szegedi Tudományegyetemmel)

- 13/4. Magyarországi magánkönyvtárak 4.
- 16/5. Erdélyi könyvesházak 5.
- 19/2. Protestáns intézményi könyvtárak

Amor Librorum (közös kiadás a Kossuth Kiadóval, klub-terjesztés)

- Kis lepkegyűjtő. Budapest, 1915.

Margaritae Bibliothecae Nationalis Hungariae (közös kiadás Vincze Lászlóval)

- A Himnusz kézirata.
- Neue Zeitung ... Eberau (Monyorókerék), 1587 (20 oldal) Hírek a törökről.

Az OSZK Baráti Kör kiadványai

- Heltai Gáspár: A részegségnek és tobzódásnak veszedelmes voltáról való dialógus... Kolozsvár, 1552. Hasonmás kiadás

Alkalmi kiadványok

- A Philostratus-corvina. Hasonmás kiadás, OSZK–Pytheas Kiadó
- Képes Krónika (szerk. Karsay Orsolya) OSZK-Kincsestár DVD
- Velencei Katalin: A székesfehérvári Püspöki Könyvtár ősnymtatvány- és antikvakatalógusa
- V. Ecsedy Judit – Simon Melinda: Nyomdász – és kiadói jelvények Magyarországon a kezdetektől 1800-ig. (magyar és angol nyelven)
- Fába faragva. A történelmi Magyarország címerei a Magyar Nemzeti Könyvtárban. Szerk. Fülepp Katalin.

Nemzetközi együttműködésben megjelenő kiadványok

- Vernetztes Europa: Beiträge zur Kulturgeschichte des Buches (közös kiadás a párizsi École Pratique des Hautes Études és az École des Hautes Études en Sciences Sociales, az Universität Leipzig, az Institut für Höhere Studien és az OSZK közös sorozata, az Universitätsverlag Leipzig kiadásában)
- Matthias Middell (ed.) Europe en réseaux.
- Humanistes du bassin des Carpates I. par. István Monok, Edina Zvara, avec la collab. de Eva Marza. Paris-Turnhout, IRHT-Brepols

Magyar dokumentumok külföldön

- *Documenta Hungarorum in Gallia* (közös kiadás a Párizsi Magyar Intézettel)
- Kövér Lajos (szerk.:) Magyar-francia okmánytár 1711--1815
- Bavarica et Hungarica (közös kiadás a Bayerische Staatsbibliothek-vel és a müncheni Magyar Intézettel)
- Claudia Fabian-Zsupán Edina: A Bayerische Staatsbibliothek corvinái.
- Gabriel Silagi: Magyar plakátok a müncheni gyűjteményekben.

- Die Hungaria-Sammlung der Franckeschen Stiftungen zu Halle (Verlag der Franckeschen Stiftungen Halle im Max Niemeyer Verlag Tübingen).
- Pászti László: Magyar térképek a halle-i gyűjteményekben.
- Bibliotheca Academiae Hungariae – Roma. Fontes (közös kiadás a római Magyar Akadémiával, az MTA Történettudományi Intézetével és az Egyháztörténeti Enciklopédia Munkaközösségével)
- Tóth István György (szerk.) Litterae missionariorum de Hungaria et Transilvania (1572—1717) Vol. V.

Egyéb:

- Lymbus könyvek 2. - Bánkúti Imre: Dézsmabérlet, hadellátás, katonaszállítás.

Időszaki kiadványok:

- Mercurius, 2008.
- Bulletin, 2008.
- Hungarian Studies Review, 2008.
- Magyar könyvszemle (közös kiadás a MTA Irodalomtudományi Intézetével és az Argumentum Kiadóval) évi 4 szám, megjelenése folyamatos.
- Lymbus 2008 – Magyarságtudományi forrásközlemények.
- Könyv, könyvtár, könyvtáros 2008/1-12.
- Könyvtári figyelő 2008
- MAKSZAB (Magyar Könyvtári Szakirodalom Bibliográfiája) 2008
- Hungarian Library and Information Science Abstracts.

Budapest, 2008-02-19.